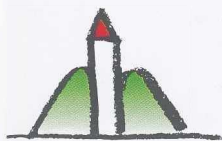

ŠTEVILKA 43

4. julij 2003

LIPNICA

G l a s i l o   O b č i n e   M o r a v s k e   T o p l i c e

Poletje 2003: kombajni na naših poljih pospravljajo, kar je pustila suša.

Pred vročino zadnjih tednov se radi umaknemo v vodo – prizor iz Term 3000.

U V O D N I K

Tretja letošnja številka Lipnice prinaša dva javna razpisa, ki ju objavljamo na straneh 8 in 9. Prvi zadeva ukrepe za pospeševanje in razvoj kmetijstva v skupni višini 10 milijonov tolarjev, drugi poziva posameznike, organizacije, društva in druge, da predlagajo kandidat(k)e za občinske nagrade in priznanja za leto 2003 (spomnimo: nagradne kategorije so naziv Častni občan, Priznanje, Velika zahvalna listina in Nagrada Občine).

Na preostalih 14 straneh poročamo o dogajanju in aktualni problematiki: razgrnemo nekaj razvojnih projektov, pišemo o turističnih prireditvah, po dve strani posvečamo dogajanju na solah in literarni ustvarjalnosti učencev ter sportu, poročamo še o srečanju slovenskih Sel v Selu na Goričkem, srečanju upokojencev in prevzemu dveh gasilskih vozil. Občinski svet se redno ukvarja z razmerami v Art centru v Središču, suša pa je temeljito zmanjšala pridelek na naših žitnih poljih. Tudi o tem v Lipnici.

Urednik

NADOMESTILO ZA STAVBNA ZEMLJIŠČA

Občinski svet je na 5. seji (2. junija 2003) med drugim obravnaval in v prvi obravnavi sprejel **Odlok o nadomestilu za uporabo stavbnega zemljišča v Občini Moravske Toplice**. Večina slovenskih občin v tem času določila svojih odlokov usklajuje z novim Zakonom o graditvi objektov (status zazidanega in nezazidanega stavbnega zemljišča), Občina Moravske Toplice je med zadnjimi, ki tak odlok sprejemajo prvič. Zbrana sredstva bodo nadomestila krajevni samoprispevek in bodo kot vir občinskega proračuna prvenstveno namenjena izgradnji komunalne in gospodarske infrastrukture.

Na vsebino odloka so bili na seji sveta podani konkretni predlogi, s katerimi se naj dopolni besedilo odloka do naslednje obravnave:

- Da ne bodo nekateri občani v neenakopravnem položaju, bi se naj za gorički del občine uvedel maksimum gradbene parcele, za katero se zaračunava nadomestilo, saj so te gradbene parcele običajno večje (tudi po 16 a).
- Da ne bi prihajalo do dvojnega obdavčenja, se naj v odloku navede, da bo le-ta po uvedbi davka na nepremičnine prenehal veljati.
- V odloku se naj za občane, ki plačujejo krajevni samoprispevek, določi, da za čas, dokler plačujejo samoprispevek, ne plačajo nadomestila za uporabo stavbnega zemljišča.
- V odlok je potrebno vnesti določilo, ki bo omogočalo, da ne bodo obremenjeni lastniki nefunkcionalnih parcel – ozke parcele, majhne parcele, parcele brez možnosti dovoza, daljnovod na parceli...
- Nadomestilo se naj ne zaračunava za zemljišča, kjer gradnja ni možna po celotnem območju, ampak le ob cestah – območja vikendov in vinskih kleti.

FOTO: Arhiv OBČINE

AMERIŠKI VELEPOSLANIK YOUNG V MORAVSKIH TOPLICAH – Mor. Toplice je v okviru spoznavnega potovanja po Sloveniji obiskal ameriški veleposlanik Johny Young. Obiskal je zdravilišče, sprejel pa ga je tudi župan Franc Cipot (na fotografiji: veleposlanik Young v spremstvu župana in Dušana Grofa).

FOTO: Geza GRABAR

PACOV GLASBENI MAJ TUDI V MOR. TOPLICAH – Klub PAC (Pomurski akademski center) iz Murske Sobotje je pripravil izredno kvaliteten program resne glasbe. Prireditve so potekale na desetih prizorišč v sedmih pomurskih krajih, med drugim tudi v evangeličanski cerkvi v Moravskih Toplicah, kjer smo lahko spremljali nastope Slovenskega trobilnega kvinteta (na posnetku), Godalnega kvarteta Tartini ter flautistke Karoline Santl Zupan in harfistke Sofie Ristič. (G. G.)

FOTO: Geza GRABAR

HOKEJSKA PALICA ZA GUINNESSA – HK Moravske Toplice je ob igrišču s pomočjo sponzorjev postavil največjo hokejsko palico na svetu (15,22 m, 1,200 kg) in z njo kandidira za vpis v Guinnessovo knjigo rekordov.

FOTO: Geza GRABAR

MARTJANCI: ČETRTA CICIJADA – Za malčke v šestih enotah Vrtec občine Moravske Toplice je bil tudi letošnji maj v znamenju tradicionalne cicijade – iger otrok in njihovih staršev. Na nogometnem igrišču v Martjancih se je na vedno bolj priljubljenem srečanju zbralo več kot sto otrok in vsaj enkrat toliko njihovih staršev ali svojcev. Otroci in starši so se skupaj podali na številne poligone ter se preizkusili v športnih igrah in spretnostih, kot so premaganje ovir, met žoge, hoja po vrvi... Skupaj so tudi veselo nabrali točke in nalepke za značko. Veliko pomembnejše kakor sama igra je bilo na ta način izraženo sodelovanje s starši, medsebojna pomoč ter pravila športnega obnašanja. (G. G.)

FOTO: Arhiv OBČINE

ODLIČNIJAKI NA SPREJEMU PRI ŽUPANU – Znanje je porok za lepši jutri. Te ga se zaveda tudi vedno več učencev osnovnih šol, ki to dokazujejo s svojimi učnimi uspehi. V treh osnovnih šolah občine Moravske Toplice je šolsko leto 2002/2003 osmi razred zaključilo z odličnim uspehom 14 učencev: Rok Časl, Mateja Bagari, Mateja Gabor, Jožica Meričnjak, Jasmina Horvat, Ines Kolarič, Jasmina Ošljaj in Andreja Turner (OŠ Bogojnina); Gordana Bači, Jasna Grah, Petra Sakovič in Mitja Vučkvič (OŠ Fokovci); Denis Čahuk in Benjamin Puhan DOŠ Prosenjakovci). Odličnjake, njihove razrednike in ravnatelje je sprejel župan občine Franc Cipot.

FOTO: Geza GRABAR

LETNO SREČANJE UPOKOJENCEV V TEŠANOVCIH – Tradicionalno letno srečanje upokojencev občine Moravske Toplice je sovpadalo z odprtjem novih društvenih prostorov v vaško-gasilskem domu v Tešanovcih. S tem se je več kot 600 članom društva uresničila dolgoletna želja po stalnih društvenih prostorih. Ob odprtju je društvo pripravilo razstavo ročnih del svojih članov. Pred družabnim delom srečanja sta zbrane nagovorila župan občine Franc Cipot in predsednik pokrajinske zveze Društev upokojencev za Pomurje Mirko Lebarič. (G. G.)

FOTO: Geza GRABAR

ŠPORTNE PRIREDITVE V MORAVSKIH TOPLICAH – Po tradiciji so Moravske Toplice skozi celo leto prizorišče športnih tekmovanj in prijateljskega druženja Slovencev. Olimpijski tek in kolesarski maraton Ajda sta v juniju pritegnila kar tisoče udeležencev, ki znajo vedno znova pohvaliti odlične organizatorje in izredno lepo speljane proge po okolici zdravilišča in goričkih krajih. Marsikdo šele na teh tekmah odkriva skrito lepoto goriškega sveta. Na fotografiji: udeleženci kolesarskega tekmovanja Slovenija kolesari 2003.

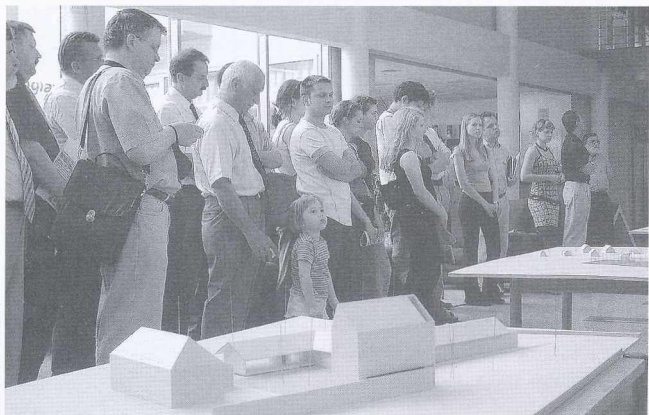
Motvarjevci

RAZVOJNI PROJEKT NA ROBU SPOMINA

Tudi odmaknjeni kraji so lahko priložnost za razvoj in izzive v študijskem in poslovnem smislu. To je pokazala razstava in predstavitev arhitekturnega projekta pod naslovom *Na robu spomina*, ki so ga v hotelu Vivat v Moravskih Toplicah pripravili študentje Fakultete za arhitekturo iz Ljubljane.

Pod mentorstvom prof. dr. Aleša Vodopivca ter dveh asistentov so se mladi študentje v okviru lanske arhitekturne delavnice lotili razvojnih možnosti vasi Motvarjevci in okoliškega območja ob meji, ki je zaradi »železne zavese«

njeniškega in sakralnega centra, območja Jančkovega mлина in bivalnih objektov Oaza. Uresničitev omenjenih projektov bi namreč pomenila, da bi se postopoma razvojno oživljalo tudi to gospodarsko šibko obmejno območje.

Študentje so v hotelu Vivat predstavili izsledke arhitekturne delavnice.

sosodnje Madžarske dolga desetletja živelo odmaknjeno in pozabljeno. Z zanimivimi idejami, ki so jih udeleženci s konkretnimi projekti in jih nadrobno razčlenili ter predstavili v posebni publikaciji, so dokazali, da lahko svet, ki v miru in tišini živi odmaknjeno življenje, nudi možnosti za številne nove dejavnosti. Trinajst mladih udeležencev delavnice – med njimi je bil tudi Tomaž Ebenspänger iz Murske Sobote – je izdelalo in predstavilo projekte ko-

Ob otvoritvi razstave so župan občine Franc Cipot, predsednik uprave holdinga Intereng Stanko Polanič ter direktor Regionalne razvojne agencije (RRA) Mura Danilo Krapec podpisali pismo o nameri za omenjeni projekt oziroma revitalizacijo kraja Motvarjevci. Uresničitev projekta v praksi je ocenjena na 2,5 milijarde tolarjev.

G. G.

Prvi festival podjetnosti slovenskega podeželja

NAJVEČ MOŽNOSTI PONUJA TURIZEM NA PODEŽELJU

Temeljna ugotovitev dvodnevnega festivala podjetnosti, ki sta ga v hotelu Vivat v Moravskih Toplicah pripravila Pospeševalni center za malo gospodarstvo in Razvojna agencija Sinergija, je, da so ljudje na slovenskem podeželju še vedno premalo podjetni. To velja še posebej za območje Goriškega, kjer je koncentracija podjetniških idej kar dvainpolkrat manjša od slovenskega povprečja. Kot so ugotavljali udeleženci – v glavnem predstavniki regionalnih razvojnih agencij, mrež lokalnih in regionalnih podjetniških centrov, nosilci podeželskih razvojnih jeder, promotorke ženskega podjetništva ter podjetniški svetovalci – je glavni vzrok pomanjkanje motiviranosti ljudi. Vzrok za slednje pa tiči v pomanjkanju materialne in intelektualne infrastrukture, kar je v tej regiji še posebej opazno.

NEUSTREZNA ZAKONODAJA

Vendar pa vzroki niso samo subjektivne narave. Na poti je veliko oviro predstavljala zakonodaja, saj smo pri nas – kot je na javni tribuni dejala mag. Zdenka Kovač, ministrica za regionalni razvoj – pogosto sprejemali zakone, ki so se od evropskih precej razlikovali oziroma smo bili na tem področju »bolj papeški od papeža«. Dodala je tudi, da lahko pri nas šele čez deset let pričakujemo popoln prehod iz industrijske v podjetniško inovativno družbo, ter opozorila, da bi kazalo za izboljšanje življenjskega standarda na podeželju bolj izkoristiti naravne danosti, pri tem pa je turizem ključni dejavnik. Zato bi kazalo več evropskega denarja, ki ga ni v izobilju, usmeriti v dolgoročne naložbe, ki ustvarjajo novo dodano vrednost, nudijo nove zaposlitve in spodbujajo čezmejno sodelovanje.

VEČINA SE JIH UKVARJA S PRIDELAVO

Podatki, da se od 86.000 slovenskih kmetij z dopolnilnimi dejavnostmi ukvarjajo le na 1.553 kmetijah, kažejo, da je podjetništvo na našem podeželju šele v zametkih. Na veliki večini kmetij z nekaj čez 100.000 delovnimi mesti, se namreč še vedno ukvarjajo zgolj s pridelavo in manj s trženjem hrane. Po drugi strani pa ni mogoče mimo dejstva, da je povprečna starost slovenskih kmetovalcev 58 let ter da jih je 40 odstotkov upokojenih. Ker pa se slovensko podeželje vse bolj prazni in zarašča, turizem na podeželju ne bo zaživel, če država ne bo potegnila odločilnih potez za ohranitev poseljenosti podeželja.

Geza Grabar

ODKRIVANJE SPOMINOV PRIHODNOSTI

Naselje Motvarjevci leži na najbolj oddaljenem koncu Slovenije. Na njenem resničnem robu, tik ob meji. Odmaknjeno od sveta, v miru, tišini in v prekrasni pokrajini. To je velika prednost.

Saj živimo v času, ko so mesta vse bolj hrupna in neprijazna. Vse tisto, kar je majhno in skromno izginja. Razlik je vse manj. Ko postaja vse podobno, če ne kar enako, ostaja zanimivo prav tisto, kar je posebno, pristno, resnično. To so prostori na obrobju, v odmaknjenih krajih in naseljih, izven središč. Če bodo izgubile tudi krajevne posebnosti teh prostorov, značilnosti arhitekture in kvalitete naravnega okolja, bo ta svet resnično postal globalna vas... Kulturi in prostoru lahko pripadamo šele tedaj, ko prepoznamo razlike, postavimo meje, cenimo posebnost in spoštujemo identiteto.

Zato smo skušali z arhitekturno delavnico pokazati, da Motvarjevci lahko živijo z novimi dejavnostmi in turistično ponudbo, skladno s svojo tradicionalno zasnovo, v spoštljivem odnosu do naravnega okolja, privlačno za obiskovalce in prijetno za bivanje...

(prof. dr. Aleš Vodopivec, mentor delavnice; iz kataloga Na robu spomina, arhitekturna delavnica Motvarjevci)

OBČINA KUPILA RIMSKO ČARDO

Pred dvema letoma smo tudi v Lipnici poročali, naj bi do leta 2005 novo ustanovljena družba Zdravilišče Rimska čarda na lokaciji vrtine Rimska čarda za 35 milijonov evrov zgradila zdraviliški center za psorizao (luskavico) evropskih razsežnosti. Zaposlitev bi naj dobilo kar 180 ljudi.

Pivovarna Laško kot večinski lastnik Radenske se je v svoji poslovni strategiji že takoj ob prevzemu javno izrekla, da gostinsko-turistične dejavnosti ne namera va obdržati in razvijati.

Zato ne preseneča, da je Radenska vrtno Rimska čarda, ki leži v k.o. Sebeborci, že prodala. Kot kupec za 39,8 milijona tolarjev se je pojavila Občina Moravske Toplice, ki bi naj skušala uresničiti projekt širšega pomena. Občina bo za realizacijo izbrala najugodnejšega ponudnika.

G. G.

Filovci

SKLENILI PROJEKT KRUH IN VINO – NOVA KULTURA BIVANJA

Člani Društva Gaj – vinogradniško turističnega društva Filovci so v začetku maja pripravili zaključek mednarodnega projekta *Kruh in vino – nova kultura bivanja*. Projekt, katerega namen je ohranjanje kulturne dediščine, varovanje pokrajine ter razvoj vinogradništva in turizma, je potekal v sodelovanju z Ministrstvom za gospodarstvo in Agencijo RS za regionalni razvoj ter pod pokroviteljstvom programa Phare.

Udeleženci slovesnosti so najprej obiskali okoliške turistične znamenitosti (Plečnikovo cerkev v Bogojini, Terme 3000 v Moravskih Toplicah in Bukovniško jezero z izvirom vode pri sv. Vidu). Po obisku poti kulturne dediščine so prizadrevni organizatorji v nabito polni dvorani krajevne skupnosti na slav-

V Gaju je prekmurska vinska kraljica Lea Lehner v družbi župana moravskotopliške občine Franca Cipota in pobudnika ter vodje projekta, domačina Jožeta Gutmana, odprla učno vinogradniško pot *Vitis Vitae* (trta življenja). Svečano zasaditev mladike stare vinske trte žametne črline

Otvoritev
vinogradniške
učne poti
v filovskem Gaju.

nostni seji predstavili še grafično mapo *Vitis vitae* in njene avtorje, zgoščenko *Šmarnice* in domače ter madžarske glasbene skupine, ki so jo posnele, donatorjem in botrom so podelili certifikate, z vinogradniškim društvom iz madžarskega kraja Oszkó in drugimi partnerji v projektu – med drugimi z mestom Maribor, ki je Filovcem podarilo cepiče slovite stare trte z Lenta – pa so podpisali še listino o sodelovanju.

pri kapelici v Gaju je opravil mariborski mestni viničar mag. Tone Zafošnik, blagoslovil pa mariborski škof, rojak dr. Jožef Smej. Ob ogledu ohranjenih in obnovljenih starih zidanic in bogati ponudbi domačih dobrot ter vina so predstavili vinograd-vrt s štiridesetimi različnimi vinskimi trtami ter malo društveno vinoteko.

Geza Grabar

GORIČKA SLADKA POT

Popestritev turistične ponudbe vzhodnega Goričkega na eni ter možnost dodatnega zaslužka po drugi sta glavna razloga za trasiranje tako imenovane *Sladke poti* z vključitvijo štirih ponudnikov: družbe Petje, medicinarstva Jožice Celec, čebelarja Kolomana Kozica ter gostilničarja Borisa Ratnika v skupni minigrozd.

Začetek sladke poti je pri Časarjevem potočnem mlinu v Berkovcih, kjer se obiskovalci ob ogledu mlina Zvoneta ter Anice Petje lahko posladkajo z domačo potico. Pri medicinki Jožici Celec v Ratkovcih je na voljo ponudba iz lecta, pri čebelarju Kolomanu Kozicu v Ivanjševcih med, izdelki iz čebeljega voska in čebelarstva oprema, obiskovalci si lahko ogledajo poslikani čebelnjak. Sladka pot, ki je dobila zeleno luč v okviru programa PHARE in je šele na začetku snovanja, se zaključuje v gostilni Ratnik v Vinogradniškem centru Goričko v Ivanovcih, kjer so na voljo prekmurske kulinarne specialitete in pristno goričko vino.

Do popolne vzpostavitve približno 15 kilometrov dolge trase bo potrebno pot še označiti s smerokazi, potrebno bo pripraviti propagandni material ter pot promovirati v večjih turističnih poslovalnicah in na prireditvah. Ponudniki pričakujejo tako posamezne goste kakor organizirane skupine, za najmlajše pa so pripravljene pripraviti tudi delavnice.

V projekt *Sladka pot* sta se za vodenje vključili Turistična agencija Klas ter Turistično informacijski center (TIC) Moravske Toplice, pri uresničevanju projekta pa sodeluje tudi Razvojnica Sinergija.

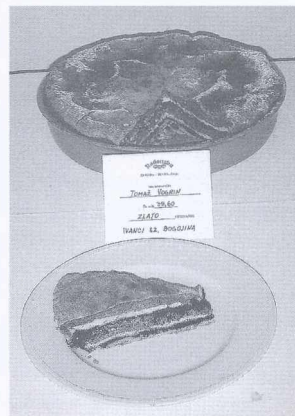
G. G.

Bogračiada

GIBANICA TOMAŽA VOGRINA PONOVO NAJBOLJŠA

Na tradicionalni bogračiadi v Murški Soboti – tekmovanju v pripravi in kuhanju bograča ter ocenjevanju prekmurske gibanice – so imeli tudi letos veliko uspeha predstavniki iz naše občine. To še posebej velja za Tomaža Vogrina iz Ivanec. Tomaž je tudi letos spekel najboljšo gibanico, saj je prejel absolutno največje število točk (39,60) in s tem izpolnil tudi pogoj za pridobitev zlatega priznanja. S tem je ponovil uspeh iz lanskega leta.

Na ocenjevanju gibanic so bili uspešni tudi Marta Cipot (gostilna Ratnik, Ivanovci), Milena Horvat (Naravni park Terme 3000, Moravske Toplice) in Gabrijela-Marija Lukač (Moravske Toplice). Prejeli so bron-

Zmagovalna
gibanica
Tomaža
Vogrina.

sto priznanje, Aleksander Smodiš (gostišče Aleksander, Moravske Toplice) pa je dobil priznanje.

Med 41 ekipami v kuhanju bograča so nastopili tudi Jože Kovač in Peter Puhar iz ekipe Vinskega hrama Erniša s Suhega Vrha ter Martin Grebenar in Herman Ostrič iz družbe Terme 3000. Obe ekipi sta odlično kuhali, saj sta si prislužili bronasto priznanje. V absolutnem številku sta osvojili 10. oziroma 17. mesto.

G. G.

Sladka pot se prične v Časarjevem mlinu v Berkovcih.

SUŠA (PONOVO) DOBIVA RAZSEŽNOSTI NARAVNE NESREČE

Pomurje kot izrazito kmetijsko območje se tačas ubada z najhujšo sušo v zadnjih sto letih. Skupna količina padavin do konca maja, ko je padlo manj kot četrtnina dežja od dolgoletnega povprečja – marca vsega 3,1 % – naj bi bila namreč tako nizka, kot so jo nekateri viri zabeležili leta 1890. Pomanjkanju padavin so se v juniju pridružile za ta čas neobičajno visoke temperature, ki so krepko presegle vrednosti 30 stopinj Celzija.

Tudi zadnja seja soboške enote KGZS je pripeljala do zaključka, da je kmetijstvo po sušnih letih 2000 in 2001 predvsem zaradi zgodnjega pojava suše na najresnejši preizkušnji doslej, posledično temu pa tudi pristojna ministrstva in njihove službe, ki so zadolžene za sanacijo škode.

Po zadnjih podatkih kmetijske svetovalne službe soboškega Kmetijsko gozdarskega zavoda sta na njihovem območju najbolj prizadeti poljščini pšenica in oljna ogrščica; pridelka bo v nekaterih primerih tudi do 70 % manj. Metka Barbarič, vodja svetovalne službe, opozarja, da pri poljščinah zaradi izredno visoke temperature prihaja do sončnih ožigov. »Oljne buče in sladkorna pesa so bile prve poljščine, na katerih se je to pokazalo, nadaljuje pa se tudi na ostalih poljščinah – pšenici, oljni ogrščici, travnikih... Stanje se zaradi pomanjkanja padavin in izredno visokih temperatur spreminja iz dneva v dan. Žal na slabše.«

Vodja oddelka za živinorejo pri KGZ Franc Šonaja, ki je tako kot številni kolegi podvomil o pravilnosti nedavne odločitve, da je prvi uradni letošnji popis škode po suši v domeni ministrstva za obrambo ter okolje in prostor in se kmetijsko ministrstvo pri tem omenja šele na tretjem mestu, je bil v svojem nastopu odločen. »Zahtevati moramo, da se takoj sprožijo akcije, s katerimi bi rešili, kar se še rešiti da. Krme ni, živine nihče ne odkupuje, zato mora zbornica zahtevati takojšen interventni odkup in sicer zrelih spitanih govedi in prašičev ter izločenih krav,« je povedal. Šonaja je še zahteval, naj Agencija za kmetijske trge in razvoj podeželja upravičencem na najbolj prizadetih območjih nemudoma izplača vsaj del letošnjih subvencij, da si bodo lahko pravočasno zagotovili vsaj krmo za živino.

Šonajeva predloga sta bila sprejeta, prav tako tudi predlog poslanca in podpredsednika komisije za kmetijstvo pri Državnem zboru Geze Džubana, naj komisije, ki se imenujejo po zakonu o varstvu pred naravnimi nesrečami, začnejo z ocenitvijo škode in ga opravijo pred žetvijo žit, ki bo izvedena predčasno. Popis naj služi kot sestavni del dokončnega popisa škode na kulturah in poljščinah v letu 2003.

Državni komisiji za oceno stopnje prizadetosti predlagajo, da se ob popisu upoštevajo cone prizadetosti na osnovi vremenskih parametrov in pedoloških lastnosti tal. Vladi in Državnemu zboru RS so predlagali, da se začne postopek za pripravo interventnega zakona o sanaciji škode po suši.

V razpravi so kar nekajkrat opozorili, da se na terenu zaradi zaustavljenega odkupa živine že dogajajo prave tragedije, ki se s sušo samo še poglobljajo. Številni udeleženci razprave so izrazili dvom o uspešno opravljenem delu ustreznih popisnih komisij oziroma služb, formiranih v okviru ministrstva za obrambo. Prav zato je Branko Virag, direktor Poljedelstva pri KG Rakičan, opozoril, da se pri oceni škode spet ne bi ponovili leti 2000 in 2001, ko so bili Pomurci izigrani. »Ne dopustite, da bi se popisana in ocenjena škoda naknadno povsod znižala za pavšalni odstotek. Potem bodo tisti z najvišjo stopnjo prizadetosti še bolj oškodovani. S slovensko uravnilovko Pomurje ne more biti v istem košu z ostalimi regijami.«

Oba prva moža KGZS, predsednik Peter Vrisk in direktor Ervin Kuhar, sta bila kljub nič kaj spodbudni razpravi optimistič-

Ivanjševci KOZICOV ČEBELARSKI DAN

V naravnem okolju na robu Ivanjševca se že dolgo časa ni zbralo toliko ljudi kakor na čebelarškem dnevu Kozicovih ob uradnem odprtju novega čebelnjaka. Koloman Kozic (prijatelj in znanci mu pravijo Kalmi) je v čebelarstvu na vzhodnem delu Goričkega kljub svoji mladosti že sedaj pustil neizbrisen pečat. Z dejavnostjo se je začel ukvarjati že kot mladenič – leta 1987 sta ga za čebelarstvo navdušila Janez Horvat iz Beltincev in Elemer Hujs iz Lončarovec. V relativno kratkem času se je uveljavil kot eden najnaprednejših čebelarjev v bližnji in daljni okolici. Uveljavil pa se je tudi na strokovnem področju, saj je dolgoletni predsednik Čebelarške družine Prosenjakovci, koordinator čebelarških krožkov v okviru novo ustanovljene Čebelarške zveze društev Pomurja, mentor čebelarškega krožka na osnovni šoli Fokovci, vrsto let pa je za čebelarstvo navduševal mlade in jih vodil tudi na dvojezični osnovni šoli v Prosenjakovcih, kjer je zaposlen kot hišnik.

Novi čebelnjak je postavil pred dvema letoma sam in ima 45 panjev. Kozicovim čebelarstvo pomeni predvsem ljubiteljsko dejavnost kot dopolnilno delo ob kmetovanju na 5-hektarski kmetiji. Za delo v čebelnjaku in delavnici oziroma v nastajajoči čebelarski sobi, kjer je mogoče ob medu najdi tudi uporabne in okrasne izdelke iz čebeljega voska, v kratkem pa bo tam razstavljena tudi stara čebelarska oprema, rada poprimeta tudi sinova Simon in Zoran, veliko podporo pa jim daje tudi žena oziroma mama Vida.

Kalmi v svoji čebelarski sobi.

84 panjskih končnic so v okviru likovnega krožka poslikali mladi z OŠ III v Murski Soboti. Lično poslikan čebelnjak v prvi vrsti pomeni nadaljevanje nekoč pomembne ljudske kulture, pričakujejo pa, da si ga bodo ogledali številni čebelarji iz vseh delov sveta v okviru skorajšnjega mednarodnega čebelarškega kongresa APIMONDIA v Ljubljani. Prav to je vodilo tovarno barv Color iz Medvod, da so se odločili brezplačno dobaviti celotno količino harve za poslikavo.

Težav s prodajo medu nima – v njegovi ponudbi so akacijev, gozdni in cvetlični med – in želi si, da bi tako ostalo tudi v prihodnje. Sedaj, ko so se nekateri ponudniki na vzhodnem Goričkem povezali in svoje produkte vključili v tako imenovano *Sladko pot*, pa bo, vsaj upa tako, še lažje.

Geza Grabar

na in prepričana, da se bo zadeva v zvezi z letošnjo sušo izvedla po drugačnem scenariju kakor v prejšnjih sušnih letih. Dejstvo pa je, da se bo popis škode po suši letos opravil še po stari metodologiji, saj sta Zakon o odpravi posledic naravnih nesreč ter Uredba o metodologijah za ocenjevanje škode, ki predvidevata nekatere spremembe, šele v pripravi.

Geza Grabar

ART CENTER – ODLIČNA PRILOŽNOST ALI ZGOLJ NOČNA MORA?

ART CENTER, Zavod za kulturo, umetnost in razvoj v Središču svetnike Občinskega sveta Občine Moravske Toplice zapluje že nekaj zadnjih sej. Na junijski 5. seji so sprejeli in potrdili predlog ugotovitvenih sklepov (v celoti jih objavljamo), ki jih je pripravil odbor za gospodarstvo (sprašujemo se, kako to, da o problematiki ni razpravljal tudi odbor za družbene dejavnosti, saj center s kulturno vsebino dela sega dobesedno v sredičo njihovega delovnega področja), pooblastil župana za pogajanja s predstavniki ministrstev in sprejel pobudo, da Občinski svet tej vroči temi posveti posebno izredno sejo (ko bodo znani rezultati revizije in pridobljena druga gradiva).

Položaj v centru je alarmanten. Na to opozarjata brezupen finančni položaj brez počenega groša (blokiran račun, odklopljen telefon – in z njim internet, z odklopom grozi dobavitelj električne energije, plina že lep čas ni, nedograjeni ateljeji, pomanjkljiva livarska oprema, neurejena okolica...) in organizacijski kaos (ni poslovnega vodje, saj je direktor odstopil, svet v novi sestavi se ni sestel, Društvo Onej grozi z bojkotom, če Občina Moravske Toplice ne umakne predloga za imenovanje Tiborja Vöröša za člana sveta...). Zato se zdi obsežen program dela, ki ga je Občinskemu svetu predložil Zdravko Pravdič, kot lepa sanja. Čas pa teče in ura bije vse glasneje...

L. S.

UGOTOVITVENI SKLEPI

odbora za gospodarstvo, ki jih je na 5. seji potrdil Občinski svet:

- Na osnovi ogleda svetnikov, ki so dne 18. maja opravili ogled ART centra Središče na kraju samem, je možno zaključiti, da objekt ART centra ni v tako slabem stanju, kot se prikazuje. Urejeno je predvsem poslopje bivše stražnice, v kateri manjka nekaj osnovne opreme, da bi lahko normalno funkcioniral.
- Na osnovi pisnega stališča, ki ga je podpisalo 36 krajanov Središča in ga posredovalo na Občino Moravske Toplice, se ugotavlja, da le-ti ne nasprotujejo obstoju in delovanju ART centra ter da sprejemajo tudi obiskovalce zavoda in želijo, da se problemi zavoda rešijo in da zavod deluje, kot je bilo v začetku predvideno.
- Ugotavlja se, da je novozgrajeni objekt samo delno v funkciji, za katero je bil predviden in grajen, ker niso dokončana dela do zaključne faze, ki bi omogočala vsaj koliko toliko normalno delo – tudi ob slabših vremenskih pogojih – bi bilo po mnenju stroke, ki si je objekt ogledala, nujno urediti tlake, objekt zasteklititi in zapreti.
- Ker je ART center pridobil pravico izkoristiti podeljeno državno nagrado in je zaradi različnih interpretacij o stanju v ART centru bilo to izplačilo zadržano, predlagamo, da se ta nagrada v razliki, ki še ni bila nakazana, namensko porabi za dokončanje investicije v Središču. Enako velja tudi za vsa ostala sredstva iz raznih skladov in razpisov, ki še niso dokončno izkoriščena.
- Zaradi različnih prikazovanj o nenamenskem trošenju sredstev v ART centru bo občina kot soustanovitelj zahtevala od revizijske hiše, ki izvaja revizijo občine, da opravi revizijo poslovanja ART centra vse od njegove ustanovitve, ker želimo na ta način ovreči dvom o upravičenosti porabe sredstev, tudi iz naslova pridobljenega kredita (preko društva Antal Ferenc).
- V zvezi s financiranjem dejavnosti zavoda je potrebno tega umestiti v Zakon o uresničevanju javnega interesa za kulturo in v tej zvezi predvideti financiranje njegove dejavnosti po ključu iz 129. člena tega zakona (60 % država, 20 % sedežna občina, 20 % ostali ustanovitelji) oziroma uskladitev financiranja po 67. členu tega zakona.
- Potrebno je uresničiti sklepe občinskega sveta oziroma sveta zavoda, s katerimi se predlaga zaposlitev direktorja, za katerega je potrebno zagotoviti financiranje, in sklep Občinskega sveta, da je potrebno čimprej doseči dogovor z Ministrstvom za gospodarstvo v zvezi s preoblikovanjem prejetega kredita.
- Ker nekateri člani sveta zavoda pri odločanju niso zastopali interesov ustanovitelja – v tem primeru Občine Moravske Toplice – občinski svet od njih zahteva, da morajo predstavniki ustanovitelja v svetu zavoda pri delovanju v svetu zavoda dosledno upoštevati stališča občinskega sveta oziroma občine kot soustanoviteljice in ne morejo nastopiti z lastnimi predlogi in interesi. V kolikor bo tudi vnaprej zaradi takšnega pristopa posameznikov moteno delo sveta zavoda in s tem posredno zavoda, bo potrebno te predstavnike odpoklicati in bodo začasno funkcijo teh članov prevzeli člani odbora za družbene dejavnosti v občini.
- Župana Občine Moravske Toplice g. Franca Cipota se pooblašča, da poskuša s strani Občine Moravske Toplice doseči začetni dogovor o reševanju ART centra z Ministrstvom za kulturo in Ministrstvom za gospodarstvo Republike Slovenije.
- Jožeta Matisa, v. d. predsednika sveta zavoda, se zadalži, da takoj skliče sejo sveta zavoda ART center, ki izvoli novo vodstvo in sprejema ustrezne odločitve.

DEJAVNOSTI ART CENTRA V LETU 2003 (povzetek dopisa Zdravka Pravdiča z dne 20. maj 2003)

Livarsstvo

- Livarska delavnica pod vodstvom akad. kiparja Tomaža Kolariča, 14 dni, v juniju ali septembru
- Vlivanje kipov akad. kiparke Dragice Čadež
- Vlivanje manjših kipcev različnih avtorjev za tržne namene
- Dokončanje naročila (kipov) za Zavarovalnico Triglav
- Izdelava manjše livarske peči (talilni lonec do 30 kg) na kurilno olje zaradi racionalizacije stroškov

Kiparstvo, slikarstvo, video-art, lončarstvo/keramika, drugo

- Program »rezidenčno ustvarjanje« – nekajdnevni obiski študentov ALU in Visoke šole za risanje in slikanje
- Različne delavnice (»workshopi«), od lončarske, scenaristične, filmske – tudi animirani film – livarske, kiparske delavnice do likovno-izobraževalnih delavnic za mladino in mednarodne kreativne delavnice

- Enotedensko likovno ustvarjanje v juliju z mednarodno zasedbo (Nemčija, Francija, Anglija...)
- Zažon Video-art oz. filmske dejavnosti – snemanje kratkega filma Varuh človekovih pravic v juliju
- 7-dnevna igralska delavnica

Ureditvena dela

- dokončanje ateljejev
- urejanje bivalnih prostorov
- urejanje okolice (zunanja vertikalna hidroizolacija, položitev drewnažnih cevi in odtokov na dvorišču, odtok iz žleba ateljeja prek dovozne severne ceste, zasipanje gramozne jame ob ateljeju, ureditev dovozne ceste med hišo in ateljeji, ureditev parkirišča na severni strani...)

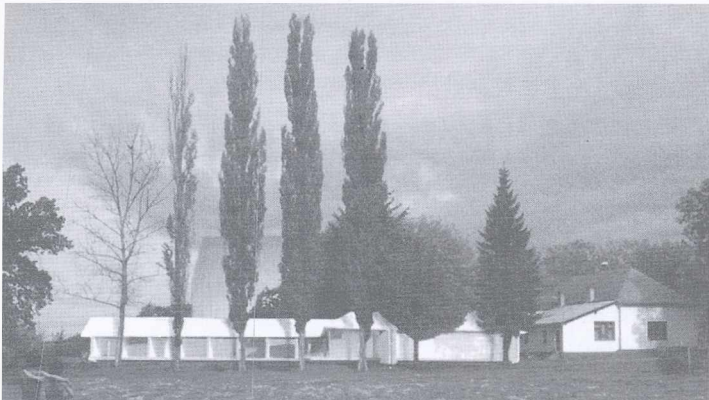

Szentlászló AZ EMLÉKEZET PEREMÉN – FEJLESZTÉSI PROJEKT

Tanulmányi és üzleti értelemben a messzeeső települések is fejlődési lehetőségeket kínálnak. Bebizonyosodott ez legutóbb Moravske Toplicen a Vivat szállodában, ahol a ljubljanoi Építészeti Kar hallgatói *Az emlékezet peremén* címmel kiállítást és építészeti bemutatót szerveztek.

Dr. Aleš Vodopivec mentor és két asszisztens vezetésével a fiatal egyetemisták a tavalyi építészeti műhely keretén belül tanulmányozták Szentlászló és a közeli határ menti vidék fejlesztési lehetőségeit. A vasfüggöny miatt ez a vidék évtizedeken

tatta a lovászati és szakrális központ, a Jankó féle malom környékének és az Oázis lakólétesítmények projektjét. Az említett projektek megvalósításával ugyanis fellélikíthetnék a gazdaságilag kevésbé fejlett, határ menti térség fejlődését.

Az építészeti elképzelése: az új lelkészlak a templommal a háttérben.

keresztül el volt zárva és felejtvé. Konkrét projektekkel megvalósított és részletezett, érdekes ötletekkel jelentkeztek a hallgatók, és ezeket egy kiadványban bemutatva bebizonyították, hogy a békében és csendes visszavonulásban élő vidék is számos új tevékenység folytatásához kínál lehetőséget. A műhely tizenhárom fiatal résztvevője – köztük a muraszombati Tomaz Ebenšpanger – elkészítette és bemu-

A kiállítás megnyitóján Franc Cipot a község polgármestere, Stanko Polanič az Interling holding igazgatósági elnöke valamint Danilo Krapec a Mura Regionális Fejlesztési Ügynökség igazgatója aláírták a Szentlászló és környéke revitalizálásával kapcsolatos szándéknyilatkozatot. A projekt megvalósítása az előzetes számítások szerint 2,5 milliárd tollárba kerül.

G. G.

ART CENTER – KITŰNŐ LEHETŐSÉG VAGY ÉJSZAKAI LIDÉRCNYOMÁS?

Moravske Toplice Községi Tanácsa legutóbbi üléseinek örökzöld témája az ART CENTER, a Szerdahelyi Művelődési, Művészeti és Fejlesztési Intézet. A júniusi 5. ülésen elfogadták és jóváhagyták a gazdasági bizottság által elkészített megállapításokat (ezeket egészében közöljük, ugyanakkor pedig felmerül a kérdés, miért nem foglalkozott a témával a társadalmi tevékenységek bizottsága is, mivel a kulturális tartalmakat megvalósító központ valójában az ő munkaterületüket érinti leginkább), a polgármesternek a minisztériumokkal való tárgyalásokhoz adott meghatalmazást, ugyanakkor kezdeményezték, hogy a Községi Tanács rendkívüli ülésen foglalkozzon ezzel az égető témával (ha elkészül a revíziós beszámoló és egyéb anyagok).

Közben az Art Centerben valódi vészhelyzet alakult ki. Kilátástalan a pénzügyi helyzet, egyetlen fillér nincs a kasszában (a bankszámla leblokkolva, a telefon és vele együtt az Internet kikapcsolva, hasonlókkal fenyeget az áramszállító, gáz már jó ideje nincs, a műtermek félig készültek el, az öntöde berendezése hiányos, a környezet rendetlen...), zürös a vezetés (ügyviteli vezető nincs, az igazgató lemondott, az új felállású tanács még nem ülésezett, az Onej Egyesület bojkottal fenyeget, ha Moravske Toplice Község nem vonja vissza Vörös Tibor benevezését a Tanácsba...). Ezek után csak álom lehet az a terjedelmes terv, amelyet Zdravko Pravdič benyújtott a Községi Tanácsnak. Az idő viszont halad, az óra egyre hangosabban üt...

L. S.

Szlovén öko-iskolák hálózata A PÁRTOSFALVI ISKOLA IS

Az idei tanév vége előtt több mint tíz iskola – köztük a bogojinai valamint a pártosfalvi kétnyelvű általános iskola is aláírta az öko-okmányt, így módon társulva a már működő, több mint 180 szlovén öko-iskolához. A pártosfalviak május 16-án látták el kézjegyükkel az okmányt. Az iskola valamennyi tagozatára kiterjedő projekt a környezetre, a békére, a toleranciára, a lelki egészségre és a hagyományokra fekteti a hangsúlyt.

Amint azt Kornelija Torhač pártosfalvi tanárnő és Nataša Kumin a bogojinai iskolából elmondták – egyébként ők az interdiszciplináris projekt mentorai – az öko-okmány aláírása valójában csak kikerekíti azt az átfogó projektet, amelynek megvalósítását a két iskola már a tanév elején megkezdte.

A pártosfalvi kétnyelvű általános iskolát segítette ebben a Köztársasági iskolai- és iskolán kívüli tevékenységek Központjához tartozó Méhészeti Minta- és Képzési Központ működése is, amely által erősen kötődnek környezetükhöz. Az öko-iskola cím elnyeréséhez az iskola egész sor más akciói is megvalósított: természetudományi napokat és tisztítási akciókat szerveztek, öko-személgyűjtő kosarakat helyeztek el, és megszerverték a hulladékpapír gyűjtését. Az akció keretén belül 91 tanuló fejenként 70 kilogramm papírt gyűjtött össze.

Öko-iskolához illően mind a pártosfalvi, mind pedig a bogojinai iskola már elkészítette saját öko-címerét, kiválasztotta öko-

mottóját, megszerezte az öko-okmányt és az öko-iskolák hálózatának legmagasabb elismerését – az öko-zászlót.

A tanulói közösség elnöke kézjeggyel látja el a dokumentumot.

A község harmadik iskolája, a fokovci általános iskola is csatlakozott az egyik interdiszciplináris hálózathoz: már három éve tagja az UNESCO iskolák hálózatának, amely hasonló tartalmakkal foglalkozik mint az öko-iskolák hálózata. A fokovci iskola tanulói is kapcsolatokat építenek a program keretén belül, a leggyakoribb tevékenységi forma a tudásfelmérő versenyek és a különböző téma-projektek.

G. G.

JAVNI RAZPIS

Na podlagi 8. člena Pravilnika o dodeljevanju sredstev za pospeševanje in razvoj kmetijstva v Občini Moravske Toplice (Uradni list RS, št. 94/2002, 28/200) objavlja Občina Moravske Toplice, Kranjčeva ul. 3, 9226 Moravske Toplice

JAVNI RAZPIS

o uvedbi ukrepov za pospeševanje in razvoj kmetijstva v Občini Moravske Toplice

I. Predmet javnega razpisa so subvencije, in sicer:

- sofinanciranje zavarovalnih premij v rastlinski proizvodnji;
- subvencioniranje nakupa apnenca in karbonatcijskega mulja;
- spodbujanje razvoja čebelarstva in zdravstvene zaščite čebel;
- sofinanciranje izobraževanja in društvene dejavnosti;
- subvencioniranje testiranja škropilnih naprav.

II. Okvirna višina sredstev

Za razpisne ukrepe se določi skupna okvirna višina sredstev 10.000.000,00 SIT.

III. Sofinanciranje zavarovalnih premij v rastlinski proizvodnji:

1. Pogoji za pridobitev sredstev:

- v imenu upravičenca uveljavlja subvencijo zavarovalnica, s katero ima upravičenec sklenjeno zavarovanje za zavarovanje posevkov in plodov,
- dodatni popust zavarovalnice v višini vsaj polovice procentualnega zneska, ki ga subvencionira občina,
- med zavarovalnico in Občino Moravske Toplice se sklene pogodba o poslovnem sodelovanju;
- Občina Moravske Toplice bo v skladu s pogodbo po končanem sklepanju zavarovanj skupen znesek sofinanciranja za vse upravičence po predloženem seznamu upravičencev, iz katerega je razvidna premija in subvencionirani del za posameznega upravičenca, nakazala zavarovalniški hiši.

2. Upravičenci

- upravičenci so fizične osebe s stalnim bivališčem v Občini Mor. Toplice.

3. Višina subvencioniranja:

- subvencionira se do 30% zavarovalne premije za zavarovanje posevkov in plodov občanom;
- navedena višina subvencije velja tudi za zelenjadnice in trajne nasade ter ni dodatno omejena z zneski po hektarju.

IV. Subvencioniranje nakupa apnenca in karbonatcijskega mulja:

1. Pogoji za pridobitev sredstev:

- zahtevek (obrazec 01), predloženi plačani račun o nakupu apnenca oziroma saturacijskega mulja.

2. Upravičenci:

- upravičenci so fizične osebe s stalnim bivališčem v Občini Mor. Toplice.

3. Višina subvencioniranja:

- subvencionira se do 30% cene apnenca in apna ter do 60% cene karbonatcijskega mulja, razen v primerih, ko gre za pripravo tal za sladkorno peso, kjer je nakup karbonatcijskega mulja zagotovljen s strani Tovarne sladkorja Ormož.

V. Spodbujanje razvoja čebelarstva in zdravstvene zaščite čebel:

1. Pogoji za pridobitev sredstev:

- zahtevek (obrazec 02) in predložitev plačanega računa za zdravila, ki se nanašajo na zdravstveno zaščito čebel ter za nakup sladkorja.

2. Upravičenci:

- upravičenci so čebelarstva društva v Občini Moravske Toplice in Vzgojno izobraževalni center za čebelarstvo v Prosenjakovcih.

Višina sofinanciranja:

- do višine 30% upravičenih stroškov zdravljenja čebeljih družin,
- do višine 30% se sofinancira nakup sladkorja za zimsko krmljenje čebel.

VI. sofinanciranje izobraževanja in društvene dejavnosti:

VI. I. Sofinanciranje programov izobraževanja kmetov

1. Pogoji za pridobitev sredstev:

- za pooblaščenca izvajalca izobraževanja: vloga za sofinanciranje (obrazec 03) s priloženim računom o izvedeni storitvi ali finančno ovrednoten program izobraževalne dejavnosti izvajalca z ustreznimi dokazili (iz vloge mora biti razvidna kotizacija oziroma participacija kmetov za posamezne oblike izobraževanja oziroma usposabljanj, če se izvajalec za njo odloči) in seznam udeležencev izobraževanja,
- za udeležence izobraževanja (kmete) vloga za sofinanciranje (obrazec 04) račun oziroma dokazilo o izvedeni storitvi (programu izobraževanja).

2. Upravičenci:

- upravičenci so fizične osebe s stalnim bivališčem v Občini Moravske Toplice, kmetijska svetovalna služba in drugi verificirani izvajalci izobraževanja.

3. Višina pomoči:

- pooblaščenim izvajalcem izobraževanja posameznih programov se krijejo upravičeni stroški izobraževanja do 50%,
- kmetom (udeležencem izobraževanja) se krijejo upravičeni stroški izobraževanja do višine 50%.

VI. I. Sofinanciranje dejavnosti strokovnih društev

1. Pogoji za pridobitev sredstev:

- zahtevek (obrazec 05) s finančno ovrednotenim letnim programom dela in potrdilom o registraciji društva (če je društvo ustanovljeno na novo).

2. Upravičenci:

Sofinancirajo se programi oziroma izvedene aktivnosti posameznih društev s področja kmetijstva (ki so neprofitna in se ne ukvarjajo s pridobitno dejavnostjo) za izvedbo strokovnega dela - strokovnih prireditvev (razstave, demonstracije, predavanja, promocije) in izdajo strokovnih publikacij.

3. Višina pomoči:

- do 30% upravičenih stroškov finančno ovrednotenega programa,

VII. Subvencioniranje testiranja škropilnih naprav:

1. Pogoji za pridobitev sredstev:

- subvencionira se testiranje ustreznih in tehnično dovoljenih škropilnih naprav;
- zahtevek (obrazec 06), predloženi plačani račun o opravljenem testiranju, ki ga izda za testiranje pooblaščenca ustanova, in potrdilo, iz katerega je razvidno, da je naprava usposobljena za delo.

2. Upravičenci:

- upravičenci so fizične osebe s stalnim bivališčem v Občini Moravske Toplice.

3. Višina subvencioniranja:

- 50% plačanega računa za testiranje ustrezne in tehnično dovoljene škropilne naprave.

VIII. Skupni pogoji

Pogoj za pridobitev finančnih intervencij so poravnane obveznosti do Občine Moravske Toplice, Krajevnih skupnosti v Občini Moravske Toplice ter podjetij in zavodov, katerih ustanoviteljica je Občina Moravske Toplice.

Pri dodelitvi finančnih intervencij se upoštevajo še dodatna merila:

- da ima kmetija zastavljeno smer razvoja in ima zagotovljenega naslednika v primeru, da je nosilec kmetijskega gospodarstva starejši od 65 let;
- do sedaj prejete različne občinske subvencije - subvencije obrestne mere ali garancije za kredite po razpisih ter poravnanje obveznosti po teh kreditih.

Pri ukrepih pod točkami III., IV., V. VI., VII. se priznavajo računi, zahtevki za izplačila in dokazila o plačilu, izstavljeni po 01.01.2003.

IX. Vsebina vloge

Vlagatelji, ki se prijavljajo za ukrepe pod točkami III. do VII. morajo vložiti vlogo oziroma izpolnjene predpisane obrazce in priložiti zahtevano dokumentacijo oziroma dokazila, ki so pod posameznim ukrepom navedeni v razpisu oziroma v razpisni dokumentaciji.

Obrazci vlog in razpisna dokumentacija so od začetka razpisa na voljo med uradnimi urami na Občinski upravi občine Moravske Toplice, Kranjčeva ul. 3, 9226 Moravske Toplice.

Vse informacije v zvez z razpisom se dobijo na Občinski upravi občine Moravske Toplice, Kranjčeva ul. 3, 9226 Moravske Toplice, ali na tel. 02/538-15-06, kontaktna oseba Majda LIPIČ.

X. Rok in način vložitve vloge

Rok za vložitev vloge je do izkoriščenosti sredstev oziroma najkasneje 28.11.2003.

Vloge se pošljejo s priporočeno pošto na naslov: Občina Moravske Toplice, Kranjčeva ul. 3, 9226 Moravske Toplice, s pripisom »subvencije v kmetijstvu« oziroma se vložijo neposredno na Občinski upravi občine Moravske Toplice, Kranjčeva ul. 3, 9226 Moravske Toplice.

XI. Obravnava vlog

Vloge bo strokovna komisija obravnavala predvidoma vsak prvi teden v mesecu.

Komisija opravi strokovni pregled popolnih vlog ter jih oceni na podlagi pogojev in meril, ki so navedena v razpisu oziroma razpisni dokumentaciji. Na podlagi ocene vlog komisija pripravi predlog prejemnikov finančnih sredstev. O upravičenosti do dodelitve sredstev odloči župan s sklepom. O odločitvi bodo prosilci obveščeni v roku 15 dni po odločitvi.

Prepozno prispele vloge se zavrne, neutemeljene pa zavrne. Vlagatelje nepopolnih vlog komisija v roku 8 dni od pregleda vlog pisno pozove, da jih dopolnijo. Rok dopolnitve je 10 dni od prejema poziva za dopolnitev. Nepopolne vloge, ki jih vlagatelj v navedenem roku ne dopolni, se zavrne, neustrezno dopolnjene vloge pa zavrne.

Zoper odločitev lahko vlagatelj vložijo pritožbo za preveritev utemeljenosti sklepa o dodelitvi sredstev na naslov Občine Moravske Toplice v roku 8 dni od prejema sklepa. Odločitev župana o pritožbi je dokončna. Prepozno vložene pritožbe se zavrne.

XII. Poraba

Za namene iz točk od III. do VII. je obdobje subvencioniranja proračunsko leto 2003.

Občina Moravske Toplice

Na podlagi 11. člena Odloka o priznanjih in nagradi
Občine Moravske Toplice (Uradni list RS, št. 35/97)
komisija za priznanja in nagrade objavlja

RAZPIS ZA PODELITEV PRIZNANJ IN NAGRADE OBČINE MORAVSKE TOPLICE ZA LETO 2003

I.

Občina Moravske Toplice podeljuje priznanja in nagrado občine Moravske Toplice posameznikom za pomembna dejanja, življenjsko delo in dosežke. Podjetjem, samostojnim podjetnikom, zavodom, društvom, političnim strankam, krajevnim skupnostim in drugim organizacijam se lahko podelijo za pomembne dosežke na področju gospodarskega razvoja ali splošnega razvoja (kmetijstva, turizma in gostinstva, obrti, industrijske proizvodnje itd.), družbenih dejavnosti (kulturna, športna, izobraževalna itd.), informiranja, gasilstva in reševanja, pri delu drugih društev, reševanju manjšinske problematike ter razvoju posameznih dejavnosti oziroma krajev v občini.

II.

Priznanja in nagrade Občine Moravske Toplice:

- 1. Naziv Častni občan**
- 2. Priznanje Občine Moravske Toplice**
- 3. Velika zahvalna listina**
- 4. Nagrada Občine Moravske Toplice**

III.

Naziv **Častni občan** Občine Moravske Toplice se podeljuje posameznikom za posebno pomembna dejanja, delo in zasluge, ki pomenijo izjemen prispevek k razvoju, ugledu in uveljavljanju občine Moravske Toplice v državi ali na mednarodnem področju.

Priznanje Občine Moravske Toplice se podeljuje za pomembna dejanja in dosežke na področjih iz I. točke tega razpisa, dosežene v zadnjem obdobju.

Velika zahvalna listina Občine Moravske Toplice se podeljuje za dosežke na področjih iz I. točke tega razpisa, ki so prispevali k uveljavitvi občine in njeni specifični prepoznavnosti v širšem slovenskem prostoru.

Nagrada Občine Moravske Toplice se podeljuje za izjemno pomembne dosežke na kateremkoli področju delovanja, za sistematično in dosledno delo pri razvijanju gospodarskih dejavnosti, negovanju in razvijanju kulturnih vrednot, za izjemne športne in druge dosežke, ki nosilca uvrščajo v vrh državnih in mednarodnih tekmovanj, ustvarjalnih dosežkov na področju raziskovanja, umetniškega delovanja ali na drugih področjih.

Predloge za podelitev priznanj in nagrade občine lahko podajo posamezniki, skupine občanov, politične stranke, župan, krajevne skupnosti, podjetja, zavodi, društva ter druge organizacije in skupnosti.

Predlog mora vsebovati podatke o kandidatu za priznanje oziroma nagrado z utemeljitvijo predloga ter podatke o predlagatelju.

**Pisne predloge je potrebno posredovati najpozneje do 5. avgusta 2003 na naslov:
OBČINA MORAVSKE TOPLICE, Kranjčeva ulica 3, 9226 Moravske Toplice
s pripisom »Razpis – komisija za priznanja in nagrado«.**

Mreža slovenskih ekošol TUDI DOŠ PROSENJAKOVCI IN OŠ BOGOJINA

Med več kot desetimi osnovnimi šolami, ki so pred koncem šolskega leta podpisale ekolistine in se pridružile mreži več kot 180 slovenskih eko šol, sta bili tudi osnovna šola Bogojina in dvojezična osnovna šola Prosenjakovci, ki sta ta pomembni dokument podpisali 9. oziroma 16. maja. Projekt poteka za vse oddelke šol, njegov poudarek pa je na okolju, miru, strpnosti, duševnem zdravju in tradiciji.

Kot sta povedali mentorici interdisciplinarnega projekta, prof. Kornelija Torhač z DOŠ Prosenjakovci in Nataša Kumin z OŠ Bogojina, je bil podpis ekolistine le pika na i celoletnega projekta, s katerim so na obeh šolah začeli že v začetku šolskega leta. DOŠ Prosenjakovci je pri tem veliko pripomogel tudi Vzorčno-izobraževalni center za čebelarstvo republiškega Centra šolskih in občinskih dejavnosti, zato so močno vpeti v naravo in okolje, v katerem delujejo. Za pridobitev naziva ekošole pa je ustanova opravila še druge naloge: izvedla je naravoslovne dneve, očiščevalno akcijo, postavila ekokoše, na šoli pa so uspešno opravili tudi zbiranje odpadnega papirja, saj je 91 učencev v povprečju zbralo po 70 kilogramov papirja.

FOTO: Arhiv DOŠ

DOŠ Prosenjakovci:
avtorica Rebeka bdi
nad ekogrbom.

»V dveh letih prizadevanj cele šole, od učencev do učiteljev in tehničnih delavcev šole ter seveda zunanjih sodelavcev, smo opravili vseh sedem korakov za dosego cilja. Med pomembnejšimi dejavnostmi v lanskem šolskem letu je bil popis divjih odlagališč, v letošnjem letu pa smo se aktivno povezali s Slovenskim energetske forumom iz Ljubljane, s katerim smo ob dnevu Zemlje izvedli EKO dan na šoli z naslovno temo varčevanja ali bolje »nerazmetavanja« z energijo in podnebnimi spremembami. Na prvi pomladni dan smo zasadili drevje pred šolo. Vzpostavili smo tesen stik z Občino Moravske Toplice in županom, ki nas zelo podpira na naši poti zmanjševanja porabe energentov. Nenazadnje smo uskladjali delovanje EKO šole s standardom sistema ravnanja z okoljem ISO 14001, kar nas uvršča med pionirje na tem področju tudi v Evropi. Pri tem sta nam največ pomagala Pomurski ekološki center in Saubermacher Komunala Murska Sobota s svojima direktorjema na čelu,« je ob podpisu povedala koordina-

FOTO: Geza GRABAR

OŠ Bogojina:
slovesno
podpisovanje
ekolistine.

torka eko šole na OŠ Bogojina Nataša Kumin in dodala, da so eko šola smo postali z namenom ohraniti zanamcem idilično okolje, ki nas obdaja. »Želimo si okolje brez divjih odlagališč, s čisto podtalnico, pametno in čim manjšo porabo pesticidov na kmetijskih zemljiščih oziroma njihovo zamenjavo z ekološko pridelavo hrane, dobre medsebojne odnose in naučiti se živeti z naravo. Glede na naravne danosti, kjer imamo v neposredni bližini Bukovniško jezero in izvir sv. Vida, tradicijo v izdelavi izdelkov iz naravnih materialov – lončarstva in seveda neuklonljive želje za znanjem, smo prepričani, da nam bo uspelo,« je zaključila Kuminova.

Kakor se za ekošole spodobi, imata tudi prosenjakovska in bogojinska šola že izdelana ekogrba, izbrana ekoslogana, pridobili pa sta že tudi ekolistino in najvišje priznanje v mreži ekošol – ekozastavo.

Tudi tretja šola v občini, Osnovna šola Fokovci, je vključena v eno od interdisciplinarnih mrež: že tri leta je članica UNESCO šol, katere vsebine in poudarki so podobni tistim iz mreže ekošol. Tudi učenci iz Fokovec se povezujejo s šolami iz svojega programa, in sicer so med njimi najbolj razširjeni kvizi znanja in nekateri tematski projekti.

G. G.

OŠ BOGOJINA

Jasmina Horvat: *Letni časi*

Pomlad, poletje
in jesen
se vrtijo,
se smejiijo,
lepe zgodbe govorijo.

Vedno z njima
je še zima,
ki ves čas
prijazno kima.

Vsi se vrtijo,
vedno se nas držijo.
Z letom skačejo okrog,
skoraj vedno bosih nog.

Vedno eden je pri nas,
potem odide,
a brez skrbi,
spet naslednji pride.

Pomlad

Ponuja ti toplino,
te odene z milino,
mogoče ti prinese ljubezen,
ki te malce zanese,
ali pa napolni te s svežino,
da spoznaš življenje,
vso to pomladno veselje.

Zima

Zakaj si žalosten tako?
Igrajva se na snegu.
Mnogo lepih je stvari,
ampak tam za bregom.

Jesen v letu

Je pridvela,
en sod grozdja snela,
se v mraz odela,
enkrat je celo ponorela.
Nato pa je odšla.

V zimo, zimo belo.

Lepo se je smejala,
enkrat pa je zbolela.
Takrat nas je pustila,
umrla in se znova rodila.

Pomladni haiku

Pomladni nasmeh,
toplina v vetru las
in čebljanje vrb.

Jasmina Horvat (8. b) je s pesmimi na temo štirje letni časi sodelovala na 13. Župancičevem srečanju pesnikov in recitatorjev na Vrhnici in prejela priznanje za sodelovanje.

OSNOVNA ŠOLA BOGOJINA

Kdor hoče videti, mora gledati s srcem

Današnji čas. Kaj lahko povem o njem? Povem lahko le to, da je vse obupno, obupno... Ljudje bomo znoreli. Koliko nesreč, vojn... Toda, kaj je vzrok za vse to?

Mogoče se niti ne zavedamo, da smo v sredino vsega tega postavljeni ljudje. Največja težava pa je, da smo neumni, da nočemo in ne vemo gledati s srcem. Le kako bi bilo, če bi človek v duši in tudi v glavi imel vse čisto. Harmonija! Hm, toda o vsem tem lahko samo sanjamo, sanjamo in še najprej sanjamo. Lepa je noč, lepo je spanje, ko imaš zaprte oči in ne vidiš sveta, kajne? Takrat odletiš v svoj svet.

Glej, ljudje se tukaj razumejo. Neverjetno! Vsako na videz še tako grdo stvar, spoštujejo. Kje sem? To zagotovo ni Zemlja.

Vse na tem kraju je skoraj podobno, a se ničesar ne naveličajo. Kaj je to? To je harmonija. Vse živali so z njimi, so kakor ljudje. Vse povsod smeh. Ha, ha, ha!!! Tam se plazi kača, na klopi sedita dva zaljubljenca, neko dekle in lev se držita za roke, vsak pazi, da ne pohodi mravlje... Res, smešno. Pri nas bi vsi delali prav nasprotno.

Naenkrat mimo mene prihiti dekle z grdim, starim psom v naročju. Vprašam jo: "Kako lahko nosite takega psa naokoli, pustite ga, saj boste se zboleli!" Ona pa mi prijazno odgovori: "Vi verjetno niste od tukaj, ker ne veste najpomembnejše stvari za življenje. To je zapoved, ki pravi, da mora vsak gledati s srcem." In odhitela je naprej. Kaj je hotela povedati? V bistvu je povedala vse. To manjka nam, manjka celemu svetu. Če vidimo nekega človeka, ki spi na klopi v parku, pravimo, da je ta človek zloben, da je nenormalen. Nikoli se nihče ne vpraša: »Kaj nosi ta človek v srcu?« Kaj vemo, mogoče pa ima take sposobnosti, da bi lahko s socialno pomočjo in boljšim življenjskim standardom postal umetnik. Naše oči so zaprte, veke so težke, težko jih bo odpreti. Pa nič zato, gledati moramo s srcem. Saj si lahko tudi slep človek ustvari neko podobo o drugih stvareh. Zdi se mu rajске, enkratne... In veste, kako jih gleda? S srcem.

Vidite, kako bi lahko bilo pri nas, ampak ni. Ne sanjajte samo ponoči, sanjajte tudi med dnevom in mogoče boste začeli gledati s srcem. To je pomembna stvar. Če bi se to zgodilo, ne bi bilo vojn, nasilja... Bil bi raj. Potrebno je gledati s srcem, saj bomo le tako videli nevidne stvari. Srce dela čudeže, gleda v točko, ki je najpomembnejša v človeku. Pazite na srce, saj vam ne poganja samo krvi po telesu, ampak gleda tudi bistvo vsakega človeka.

Jasmina Horvat, 8. b

Kdor hoče videti, mora gledati s srcem

Velikokrat ljudje ravnamo nepremišljeno. Ne premislimo, preden kaj kupimo, preden komu zaupamo. Zaradi te napake se velikokrat uštejemo in pozneje stvar obžalujemo. Ne zavedamo se, da zunanost ni najpomembnejša. Gledati moramo s srcem, ne samo z očmi. Kajti če bomo gledali s srcem, bomo resnično videli. Ko koga spoznamo, ga počasi, po njegovih dejanjih, ocenimo. Šele takrat ga lahko obtožujemo ali hvalimo. Človeka je težko soditi po besedah, saj ne vemo, ali laže ali govori resnico. Zato raje premislimo in si vzemimo čas. Opazujmo.

Ko sem nekoč tavela v temi, brez prijazne besede, brez prijatelja, sem spoznala neko deklico. Bilo je na igrišču. Sedela je na klopi in nemo opazovala igro. Ko sem jo prvič zagledala, nisem vedela ničesar o njej. A sem jo vendarle poznala. Od nje je odsevala osamljenost in hkrati sreča. Videla sem, da je ne privlači igra njenih vrstnikov. Toda nisem bila prepričana. Takrat sem spoznala, da me na nekoga spominja. Na samo sebe in še na nekoga. Zaradi tega spoznanja sem se ji približala. Sedla sem na klop zraven nje in v tistem trenutku me je osupnilo, ker me je pozdravila. Ni namreč izgledala kot družabna oseba. Rekla mi je: »Zdravo, je tudi tebe zamikala igra? Mene namreč je, ampak me ne povabijo medse, ker sem majhne rasti.« S temi besedami mi je vse izdala. Čeprav je povedala malo, je imelo izrečeno velik pomen. Vsaj zame. Spoznala sem, da sem se o njej na nek način motila. Mislila sem, da se ne bi rada igrala s svojimi vrstniki, a to je bila zmota. Ta deklica se je želela priključiti igri, a je niso sprejeli medse. Bila je premajhna zanje.

Nekaj časa sem se posedala ob njej. Toda, ker je bila ves čas tiho, sem vstala in odšla. Nisem mogla več gledati, kako so jo izločili iz družbe. Ko so namreč videli, da je majhna, so si mislili: »Majhna je, premajhna za nas.« Niso se niti potrudili, da bi izvedeli, kakšna je v resnici. Radoživa. Vesela. Ali pa mogoče žalostna? Gledali so jo z očmi, toda bistvo je očem nevidno, gledati moraš s srcem.

Pozneje, ko sem se spet spomnila na to skrivnostno deklico, sem se tudi spomnila, komu je bila še podobna. Malemu princu. Tudi on je bil sam in brez prijateljev. Želel si jih je, da bi se igrali, ampak oni so bili že vsi »odrasli«. Vse so jim pomenile številke. Koliko je velik, koliko bratov ima... Le to jih je zanimalo. Niso se potrudili, da bi ga spoznali. Niso gledali s srcem. Kajti če bi to storili, bi namesto majhnega dečka ali deklice videli zanimivo osebo.

A bili so »stari«.

Ines Kolarič 8. b

Poletel sem z galebom

Vsak človek si je verjetno želel leteti kot ptica, biti svoboden, brez vsake skrbi. Jaz sem si vedno želel, da bi lahko letel kot galeb. Visoko, veličastno nad lepim modrim oceanom. Na gladi ni oceana bi se videl moj odsev. Ljudje bi me gledali in govorili, kako hitro letim, jaz bi pa samo kraljevsko jadral po nebu in se za nikogar ne bi zmenil.

Spominjam se, ko sem bil majhen. Preden sem šel spat, mi je dedek govoril o galebu, po imenu Jonatan Livingston Galeb. Vsakič, ko sem slišal to ime, se je v meni prebudila želja, da bi bil prav tak, kot je bil on.

Nekega večera sem se sprehajal po plaži in prišel do velike jame. Zaslíšal sem močan glas, ki je rekel: »Pridi, da bova skupaj odletela!« Glas je zvenel tako močno in tako veličastno, da se skušnjavi nisem mogel upreti. Zgodilo se je in odšel sem v jamo. V jami je bilo tako temno, da nisem videl ničesar. Nenadoma pa sem na skali zagledal nekaj srebrnega, svetlika-jočega. To je bil on, Jonatan Livingston Galeb. Še v tistem trenutku, ko sem ga zagledal, se je okoli mene pojavil siv sijaj in postal sem galeb. Jonatan me je nekaj časa samo gledal, potem pa je dejal: »Pridi greva.« Skupaj sva odletela v črno

noč. Letal sem počasi in mirno. Ko sva bila nekje petsto metrov stran od obale, sva se ustavila na skali sredi morja, na kateri je bilo na tisoče galeb. Med njimi je bil tudi Peter Lino Galeb, ki je prevzel vodstvo Jonatanove jate. Ves čas sem govoril z Jonatanom, on pa mi ni odgovarjal. Tokrat pa me je Peter vprašal: »S kom pa ti govoriš?« Odgovoril sem: »Z Jonatanom.« Vsi galebi so se začeli smejati in rekli so mi, da je Jonatan že nekaj let mrtev. Zaprl sem oči in se znašel na drugi skali. Tam je bil Silvan, Jonatanov najboljši prijatelj. Vprašal sem ga, ali je Jonatan še živ, on pa je samo odkimal z glavo. V srcu me je kar stisnilo, ko sem se zares prepričal, da Jonatan ni več živ. Hotel sem odleteti nazaj na obalo, a mi je zmanjkalo moči. Padel sem v vodo.

Ko sem že mislil, da mi bije zadnja ura, se je pred mano spet pojavil siv sijaj, ki me je odvedel na obalo. Postal sem spet človek. Veter je pihal zelo rahlo in nežno. V njem je odmeval Jonatanov glas, ki je govoril: »Najdalj vidi galeb, ki leti najvišje!« Te misli se še danes spominjam in vem, da tega doživljaja ne bom nikoli pozabil.

Rok Časl, 8. a

Moravske Toplice V ZNAMENJU HOKEJA NA TRAVI

Na jubilejnem 30. evropskem klubskem prvenstvu državnih prvakinj v hokeju na travi skupine C na igrišču z umetno travo zdraviliškega kompleksa Naravni park Terme 3000 v Moravskih Toplicah domačim igralkam ni šlo po načrtih. V prvi skupini so žal izgubile vsa tri srečanja: z madžarskimi državnimi prvakinjami z 2:0, s Poljakinjami z 8:1 ter z Azerbajdžankami s 14:0. V odločilni tekmi za obstanek v skupini C so s 4:2 klonile še proti Slovakinjam. Tako se slovenski ženski klubski hokej prihodnje leto seli v skupino D.

Bolj kot z rezultati pa so domačini navdušili z dobro organizacijo tega odmevnega tridnevnega tekmovanja, saj sta se o izvedbi tekmovanja pohvalno izrazila sam predsednik Evropske hokejske zveze in

zarski delavnici nekdanjega hokejskega reprezentanta Franca Maučeca v Lipovcih, jo prepeljali na prizorišče ter jo tam tudi postavili. Hokejska palica iz smrekovega lesa, ki v dolžino meri kar 15,22 metra in

FOTO: GEZA GRABAR

*Ekipa
HK
Moravske
Toplice.*

glavni tajnik. Veliko pozornost vseh udeležencev tekmovanja ter drugih obiskovalcev pa je pritegnila hokejska palica velikanka, ki so jo domači hokejski zanesenjaki v znak tega tekmovanja naročili v mi-

je težka okrog 1.200 kilogramov, se kot doslej največja te vrste na svetu poteguje za vpis v Guinnessovo knjigo rekordov.

Geza Grabar

Moravske Toplice OLIMPIJSKI TEK IN KOLESARSKI MARATON AJDA

Občinska športna zveza (OŠZ) Moravske Toplice je v soorganizaciji s Termami 3000 v Moravskih Toplicah tudi konec letošnjega junija pripravila športni vikend v pravem pomenu besede, saj je bilo priložnosti za rekreacijo in sprostitvev zares veliko. Po uradnih podatkih se je olimpijskega teka, pohoda, kolesarskega maratona Ajda ter srečanja imetnikov olimpijske kartice udeležilo več kot 600 aktivnih tekmovalcev, skupaj s spremljevalci in drugimi obiskovalci pa smo v občinskem središču na račun teh dogodkov našeli kar nekaj tisoč ljudi.

Olimpijskega teka se je na dveh progah, na 3,5 in 10,5 kilometrov, udeležilo 183 tekačev, ki so – eni prej, drugi pozneje – zmogli eno od izbranih poti po Moravskih Toplicah in nekdanjih Gornjih Moravcih. Tek ni bil tekmovalnega značaja, zato je bil na koncu zmagovalec vsak, ki je prišel v cilj. Enako velja tudi za 30 pohodnikov, ki so se potepali po bližnjih vinorodnih gričih. Kljub temu so novinarji zabeležili nekaj zanimivih podatkov: na krajši razdalji so bili najhitrejši: med moškimi Slavko Kumeč iz Gornje Radgone in Štefan Robič iz Selnice ob Dravi, med dekleta pa Tjaša Hujs iz Murske Sobotne, na daljši med moškimi domačin Geza Grabar, ki nastopa za Terme 3000, in med ženskami Jožica Šiftar iz Tekaske sekcije Radenska. Najstarejši »olimpijec« je bil 72-letni Polde Dolenc iz Maribora.

Rekreativni kolesarski maraton Ajda, ki ima tako kot olimpijski tek že skoraj 10-letno tradicijo, je bil letos prvič izveden v organizaciji OŠZ Moravske Toplice. Na koncu so bili kolesarji (402 udeležencev) tudi s to prireditvijo več kot zadovoljni. Ljubitelji pedalov so lahko izbirali kar med tremi različnimi progami: na 22, 50,4 in 82,3 kilometra. Na najkrajši progi je ciljno črto prvi prevozil Zoran Puklavec iz Šmartnega ob Dreti, na srednji

FOTO: GEZA GRABAR

Drago Forjanič iz Tropovec ter na dolgi Boris Keršič iz Kolesarskega kluba Perutnina Ptuj. Tako kot vrsto let nazaj je bil tudi letos najstarejši udeleženelec kolesarskega maratona Miroslav Mihec iz Maribora (78 let), med ženskami pa Julka Omahen iz Murske Sobotne (60 let).

Kot zanimivost povejmo, da se je olimpijskega teka (na 3,5 kilometrov) in kolesarskega maratona (na 50 kilometrov) udeležil tudi župan občine Franc Cipot.

Geza Grabar

Nogomet

NK ČARDA – PRVAK 3. LIGE

Nogometni klub Čarda Martjanci je osvojila naslov prvaka 3. slovenske nogometne lige vzhod. To je rezultat načrtnega in sistematičnega dela v zadnjih letih, zanesljiv in trajen vzpon je ekipa dokazovala nekaj zadnjih let, dokončno pa ga je potrdila z osvojitvijo naslova prvaka vzhodne skupine tretje nogometne lige, s čimer si je pridobila pravico do nastopanja v drugi slovenski nogometni ligi. Čestitke igralcem, trenerju in strokovnemu ter vodstvenemu štabu!

Po temeljitem premisleku se je vodstvo kluba zaradi velikih finančnih obveznosti odločilo, da izziva nastopanja v drugi slovenski ligi ne bo sprejelo in se je tekmovanju v drugem nogometnem rangu odpovedalo.

Mali nogomet IZRAZITA PREMOČ KMN SUHI VRH

Končano je tekmovanje v občinski ligi malega nogometa v sezoni 2002/2003. Tudi tokrat so dokazali premoč nogometaši KMN Sui Vrh, ki so zmagali na vseh 22 ligaških srečanjih in s tem osvojili maksimalnih 66 točk.

Rezultati zadnjega kola v občinski ligi:

Noršinci : Sveti Laszlo	3 : 0
Tešanovci : Sui Vrh	1 : 9
Sebeborci : Filovci	5 : 2
Moravske Toplice : Ivanci	2 : 1
Prosenjakovci : Vučja Gomila	6 : 1
Čarda : Mlajtinci	5 : 1

Končna razvrstitev:

1. Sui Vrh	22	22	0	0	140	: 43	66
2. Čarda	22	13	3	6	96	: 60	42
3. Noršinci	22	13	3	6	73	: 45	42
4. Mlajtinci	22	12	3	7	104	: 66	39
5. Prosenjakovci	22	12	2	8	85	: 64	38
6. Sebeborci	22	9	4	9	83	: 70	31
7. Mor. Toplice	22	9	4	9	59	: 61	31
8. Filovci	22	8	4	10	70	: 96	28
9. Tešanovci	22	6	4	12	69	: 102	22
10. Ivanci	22	5	5	12	68	: 91	20
11. Vučja Gomila	22	3	1	18	52	: 124	10
12. Sveti Laszlo	22	2	3	17	44	: 121	9

Najučinkovitejši strelec prvenstva je bil Roman Donša (KMN Sui Vrh) s 35 zadetki, sledijo: Jože Dravec (KMN Mlajtinci, 32 golov), Dejan Jančarič (KMN Noršinci, 30 golov), Silvo Baranja (KMN Sui Vrh, 28 golov)...

Realovci s Suhega Vrha so zmagali tudi na turnirju za občinski pokal. V finalni tekmi so premagali ekipo Sebeborci.

Moravske Toplice KOLESARSKI DNEVI

Kolesarski ultramaratonec Fredi Virag iz Idrije se je odločil, da bo slušal napasti svetovni rekord v neprekinjenem 48-urnem kolesarjenju prav na območju naše občine. Virag se je z izzivom na 17,2-kilometrski krožni progi Moravske Toplice-Tešanovci-Bogojinca-Ivanci-Mlajtinci-Noršinci-Martjanci-Moravske Toplice spopadel za prvomajske praznike. Progo je prekolesaril 74-krat in s tem prevozil 1.278 kilometrov, kar je bilo dovolj za slovenski rekord, za svetovnim rekordom pa je zaostal za 121 kilometrov.

Martjanci PROMOCIJA ZDRAVJA

Kazalci zdravstvenega stanja kažejo, da je zdravstveno stanje pomurskega prebivalstva med najslabšimi v Sloveniji. Najpogostejše bolezni, za katerimi obolevajo in umirajo naši ljudje, so bolezni srca in ožilja, rakave bolezni, sladkorna bolezen, bolezn gibal. To so bolezni, na razvoj katerih vplivajo rizični dejavniki, na katere lahko vplivamo z načinom življenja. To so predvsem prehrana, telesna aktivnost, kajenje, čezmerno pitje alkohola, čezmerna telesna teža, zvišan krvni pritisk, stres. Pomembno je, da z načinom življenja vplivamo na svoje zdravje in se izogibamo dejavnikom tveganja.

Za izboljšanje zdravstvenega stanja prebivalstva je v Pomurju potekal projekt *Promocija zdravja*. Nosilci projekta so Pomursko društvo za boj proti raku, Zavod za zdravstveno varstvo Murska Sobota in lokalne skupnosti. Cilj projekta je izboljšanje zdravja, preprečitev oziroma upočasnitev dejavnikov tveganja, ki prispevajo k razvoju kroničnih bolezni in dobra telesna in delovna kondicija udeležencev.

V projekt je bilo vključenih deset vasi, med njimi tudi Martjanci, kjer smo dejavnosti pričeli 10. novembra 2002. V okviru projekta so potekale številne aktivnosti, predavanja učne delavnice, priprava zdravih jedi, merjenje dejavnikov tveganja (krvnege tlaka, telesne teže, telesne višine, določitev indeksa telesne mase ITM), določanje telesne zmogljivosti... Govorili smo o pomenu telesne dejavnosti, pridelavi zelenjave in samopregledovanju dojk. V Martjancih smo opravili 13 delavnic, ki se jih je udeležilo 51 vaščanov; ti so opravili skupno 377 obiskov delavnic.

Projekt smo zaključili 7. aprila 2003 s prireditvijo *V Martjancih živimo zdravo*. Prisotne sta pozdravila mag. Branislava Belovič, dr. med., in župan Občine Moravske Toplice Franc Cipot. Pripravili smo prikaz zdravih jedi, s svojimi likovnimi izdelki pa so sodelovali tudi otroci vrtca Martjanci.

Jože Trajber

VZROKI MIKROBIOLOŠKEGA ONESNAŽENJA KOPALNIH VOD

Mikrobiološko onesnaženje kopalnih vod je zelo pestro in odvisno od številnih vzrokov.

Primarni vir onesnaženja v zaprtih bazenih so največkrat sami kopalci, če so bolni oz. okuženi s patogenimi mikroorganizmi le kot klicenosci. Med kopanjem prihaja do spiranja mikrobne flore s celotne površine kože in las, splakujejo se izločki iz ust, nosno dihalnega predela, urogenitalnega in perianalnega predela. Onesnaženje, ki izvira od kopalcev, lahko močno spremeni pogoje v vodi, ker se poleg omejenjene mikrobne flore v vodo sproščajo tudi epitelijske celice, kožna maščoba, sluz ter pogosto tudi fekalni material. Pri postopkih kondicioniranja kopalnih vod pogosto nastajajo problemi, ker so mikroorganizmi razporejeni zelo neenakomerno, saj so ujeti v skupkih organskih in neorganskih snovi, kar jih dodatno zaščiti pred delovanjem dezinfekcijskih sredstev.

Med 20-minutnim plavanjem en kopalec odda v vodo 300 ml znoja, 0,5 g trdnih delcev (epiderm kože, lasje) pa tudi izloči 50 ml urina. V enem gramu človeškega blata je kar 100 milijard bakterij. Ugotovili so, da v povprečju kopalec popije pri enem kopanju 10–50 ml vode. Kopalec, ki se pred kopanjem ni oprhal, v času 20-minutnega plavanja odda v vodo milijon mikroorganizmov, kar je 10 krat več, kot če bi se pred vstopom v bazen oprhal.

Večina mikroorganizmov ni patogena, vendar pa vseeno predstavlja velik problem zaradi sposobnosti zelo hitrega razmnoževanja. Ugotovili so, da med zmerno povešanim številom kopalcev in skupnim številom mikroorganizmov v 1 ml vzorca bazenske vode ni nobene korelacije, obstaja pa korelacija s prisotnostjo indikatorjev fekalne in kožne kontaminacije, kar nam pove, da je vrednotenje le-teh zato toliko pomembnejše.

Do onesnaženja kopalnih vod lahko pride tudi iz okolja, kar pa je predvsem pogosto v naravnih kopalščih. Mikroorganizmi prihajajo predvsem iz zraka in bližnjih površin.

V naravnih kopalščih glavni vir onesnaženja predstavljajo kanalizacijske odplake, ki vsebujejo izločke ljudi in živali, torej moramo upoštevati tudi morebitno prisotnost povzročiteljev zoonoz (bolezni, ki prehajajo z živali na človeka). Onesnaženje, ki izvira od kopalcev samih, je v naravnih kopalščih sekundarnega pomena.

Torej je za preučevanje mikrobiološkega onesnaženja kopalnih vod pomembno poznati tip kopalne vode – ali je zaprtega tipa (pokriti bazen) ali pa gre za kopalne vode na prostem – kot tudi izvor prisotnih mikroorganizmov, ki so lahko del normalne flore vode ali pa so iz vira onesnaženja.

Smiljana Aladič, dr. med. spec. ing.
Stefan Smodiš, dipl. san. ing.

Enota za zdravstveno ekologijo
ZAVOD ZA ZDRAVSTVENO VARSTVO M. SOBOTA

PGD Sebeborci

BOGATEJŠI ZA GASILSKO VOZILO IN OPREMO ZA REŠEVANJE

S prevzemom novega gasilskega vozila peugeot boxer za prevoz ljudi in opreme za reševanje ob nesrečah gasilci iz Sebeborca nadaljujejo s 107-letno zgodovino in uspehi društva, po drugi strani pa uresničujejo eno od osnovnih nalog svojega humanitarnega poslanstva – reševanje in pomoč bližnjim ob nesrečah. Novi pridobitvi nista pomembni samo za kraj, temveč tudi za širšo okolico, saj je ob porastu osebnih in tovarnih vozil ter kmetijske mehanizacije tudi prometnih in delovnih nesreč vse več, s tem pa rastejo tudi zahteve po hitrem in učinkovitem reševanju. Osnova pri tem je sodobna oprema z dobro usposobljenimi operativnimi člani.

O tem je na nedeljski slovesnosti, ki so jo pripravili pred vaško-gasilskim domom v Sebeborcih, spregovoril podpredsednik društva Milan Vagner. Ta je delil veselje z več kot sto člani društva – 60 je operativnih – in drugimi krajanji, ki so s požrtvovalnim in nesebičnim delom, ob pomoči vaščanov, s sredstvi najemnin in sponzorjev uspeli realizirati zastavljeni načrt ter dopolniti reševalno opremo.

S pričakovanjem, da bi bila nova oprema stalno na razpoložbo, gasilci pa dobro usposobljeni za rokovanje z njo, vendar naj bi bila čim manjkrat uporabljena, sta izzvenela tudi govora župana morav-

FOTO: Geza GRABAR

Novi peugeot boxer za prevoz ljudi in opreme PGD Sebeborci.

skotopliške občine Franca Cipota in direktorja soboške območne enote Zavarovalnice Triglav Rudija Cipota, glavnih botrov novih pridobitev. Ključje sta predala poveljniku društva Ervinu Vagnerju, ta pa društvenemu šoferju Ernestu Horvatu.

Ključne mejnike društva je tajnik Jože Matis strnili v nekaj osnovnih poudarkov: dvokolesna ročna brizgalna je bila kupljena leta 1898, štirikolesna leta 1912, sredi 50. let 20. stoletja se je začela gradnja vaško-gasilskega doma, v 60. letih pa je društvo ob pomoči krajanov kupilo prvo motorno brizgalno, zgradilo še gasilski dom na Balerovem bregu ter razvilo društveni prapor. Že v 70. letih so na dom namestili električno sireno ter kupili orodno vozilo. V 80. letih so uredili vodne bazene ter okolico doma s športnimi igrišči. Od leta 1997 so bogatejši za avtociстерno, ki vse bolj rabi ljudem za reševanje težav, ki jih povzročajo suša. V zadnjih letih je bila na vrsti temeljita prenova vaško-gasilskega doma ter gradnja prizidka z garažo za avtociстерno, sejno sobo ter strelišča za zračno puško.

Po končani svečanosti, ki so ga s kulturnim programom popestrili članice ženskega pevskega zbora Vrtci občine Moravske Toplice ter mladi iz Sebeborca, je bil še demonstracijski prikaz orodja za reševanje, v prvi vrsti pnevmatskih škarij za rezanje pločevine.

V bližnji prihodnosti bo društvo kupilo še enoosno prikolico za prevoz opreme za reševanje in gašenje.

Geza Grabar

Na prireditvenem prostoru sta bili tudi priložnostni razstavi fotografij iz zgodovine in dela društva ter razpoložljive gasilske tehnike, ki jo premore društvo, od dveh ročnih brizgaln iz druge polovice 19. stoletja, motornih brizgaln iz začetka 70. let, orodnega vozila, avtociстерne ter opreme za reševanje.

Društvo s številnimi uspehi tako na tekmovalnem kakor operativnem področju vse bolj dobiva obrise osrednjega društva v zahodnem delu občine. (G. G.)

PGD Vučja Gomila

ZAMENJALI ORODNO VOZILO

V Vučji Gomili so v drugi polovici junija tamkajšnji gasilci pripravili priložnostno gasilsko slovesnost, na kateri so namenu predali orodno gasilsko vozilo. Svečanost bi lahko povezali kot uvod v praznovanje 80. obletnice, ki jo bodo počastili čez nekaj let.

Kot je povedal župan občine Franc Cipot, slavnostni govornik na prireditvi, ki so se je udeležili gasilci iz sektorja Bogojina in nekaterih okoliških društev, občinski svetniki, drugi gostje in seveda krajanji, so tudi v njihovi občini zadnje čase pričala številnim gasilskim slovesnostim, vendar so redke tiste, na katerih bi lahko počastili prevzemom gasilske opreme, še manj pa vozila. V Vučji Gomili so med redkimi izjemami, ki jim je to uspelo, zato jim kaže za to izreči vso pohvalo. Vozilo, čeprav ne novo, ima prav vse tisto, kar je potrebno za uspešen in hiter nastop na požarišču. Župan je obžaloval, da prihajajo časi, ko tako kot za vsa preostala društva tudi za gasilstvo prihaja čas, ko se bo to moralo vse bolj samo znati. Dejstva, ki so kruta resnica v našem prostoru, namreč, da je vse manj gospodarskih družb, ki bi bile pripravljene podpreti takšna in podobna prizadevanja in projekte. Vendar je župan optimist, saj se z uresničitvijo vsaj nekaj programov, ki jih ima občina zapisana v svojih razvojnih listinah, lahko zadeve hitro spremenijo na bolje. Pri tem največ stavi na turizem.

Predsednik domačega društva Marjan Rituper, je povedal, da je bila najbolj zaslužna za zamenjavo dotrajanega orodnega vozila njihova krajanica Irena Zauner, ki je na začasnem delu v Avstriji. Zaunerjeva je namreč prišla v stik z gasilci iz Linza, ki so zamenjali orodno vozilo, starega pa brezplačno odstopili gasilcem iz Vučje Gomite. Za pomembno pridobitev sta zaslužna tudi domačina Milan in Gabika Kranjec. To je samo še ena potrditev, da gasilci in krajanji odlično sodelujejo in si po svojih najboljših močeh prizadevajo za posodobitev voznega parka, izpopolnjevanje na strokovnem področju in drugo. Rituper je prepričan, da se bo s to pridobitvijo izboljšala njihova sposobnost za intervencije na terenu ter povečala požarna varnost celotnega kraja.

FOTO: Geza GRABAR

Trak na vozilu sta prerezala najstarejša člana gasilskega društva.

Ključje novega vozila je društvenemu šoferju Dejanu Kakašu predal poveljnik Občinske gasilske zveze Moravske Toplice Štefan Kuhar in mu zaželel čim manj izvozov zaradi intervencij ter čim več takih ob svečanostih. Trak na vozilu sta prerezala najstarejša gasilca v društvo – gasilska veterana z več kot 60-letnim stažem Štefan Malačič in Koloman Sabotin.

Priložnostni kulturni program so pripravili člani domačega KUD Avgust Gašparič. Program pevskih in recitacijskih točk je pripravila domačinka Olga Gutman, nekdanja učiteljica, ki je danes zelo aktivna v upokojenskem društvo.

Geza Grabar

KAJ OSTANE OD POČITNIC,
KI NISO ZAVAROVANE?

KOMAJ KAJ.

TURISTIČNO ZAVAROVANJE

ZAVAROVALNICA TRIGLAV, D.D.

www.zav-triglav.si

Selo

NA SREČANJU KAR 32 SEL

Zadnja junijska sobota je bila v znamenju največjega srečanja slovenskih krajev, ki imajo v svojem imenu naziv Selo, Sela ali Sele (menda jih je kar 72). Gostitelji so bili vnovič krajanji Sela iz naše občine, pobudniki vsakoletnih srečanj. Teško bi se spomnili dogodka, ki je v preteklosti v ta slikoviti kraj privabil kar 1.200 ljudi, kolikor jih prišlo na omenjeno srečanje iz kar 32 krajev iz vse Slovenije. Da se je ideja občinskega svetnika in generalnega predsednika srečanj Janeza Škaliča o srečanjih pred sedmimi leti dobro prijela in ji dajejo po vsej Sloveniji iz leta v leto vedno večjo težo, pove tudi podatek, da so v Selo prišli župani kar štirih občin: poleg Franca Cipota iz naše občine kot občine gostiteljice še Bojan Starman iz Žirov, Zlatko Martin Marušič iz Miren-Kostanjevce ter Friderik Bračič iz Vidma.

Večina udeležencev se tradicionalnih srečanj, katerih namen je druženje in spoznavanje značilnosti krajev, udeležuje z organiziranimi prevozi, obstajajo pa tudi izjeme. Letošnjega srečanja so se nekateri krajanji iz Sela pri Žireh na 250 kilometrov oddaljeno Goričko podali kar peš, manjša skupina iz istega kraja pa je v Selo na Goričkem prikolesarila.

Svečanemu mimohodu vseh sodelujočih vasi – Dragonja Sela, Selo pri Ihanu, Selo pri Moravčah, Uršna Sela, Selo na Vipavskem, Ribniško Selo, Sela pri Šmarju, Jansko Selo, Sela pri Žumberku, Selo pri Žireh, Selo pri Vodichah, Selo pri Robu,

Sela so srečala – Selani so se družili, zabavali, spoznavali.

Selo pri Žirovnici, Račje Selo, Sela pri Beli cerkvi, Mrčna Sela, Selo pri Zagorici, Arnovo Selo, Dečno Selo, Selo pri Mirni, Sela pri Otočcu, Staro Selo, Sela na Krasu, Selo pri Vidmu, Opatje Selo, Sela pri Dobovi, Sela pri Polhovem Gradcu, Selo pri Velenju, Selce, Sela pri Bledu ter seveda Sela na Goričkem, dvigu zastave srečanja, blagoslovu škofa evangeličanske cerkve mag. Geze Erniše, pozdravnih nagovorih, kulturnem programu ter skupnem kosilu je sledil še neformalni del druženja pri vaškogasilskem domu.

Ob ogledih znamenitosti v bližnji okolici, med katerimi seveda najbolj izstopa romanska rotunda sv. Nikolaja iz sredine 13. stoletja, kamor sta s prizorišča srečanja vozila celo dva avtobusa, ter družabnih igrar, je bil bogat tudi prispevek v kulturnih točkah skupin iz številnih sodelujočih krajev. Po Selu pa je udeležence srečanja vozil tudi zapravljiček s parom konj Jožeta Koruniča iz Filovec.

Predstavniki krajev so na srečanju potrdili, da se bodo prihodnje leto na 8. srečanju zbrali v kraju Selo na Vipavskem.

Geza Grabar

NA KRATKO NA KRATKO NA KRATKO

MORAVSKE TOPLICE: ZBIRANJE ODPADKOV

Na območju občine Moravske Toplice je podjetje Saubermacher&Komunala Murska Sobota v maju opravilo zbiranje kosovnih in nevarnih odpadkov (embalaza barv, lakov, škropiva, pesticidi, zdravila, čistila, lepila, razredčila, kisline, oljni filtri in oljne krpe, jedilna in motorna olja...). Izvajalec je zbral 1.348 kubičnih metrov kosovnih odpadkov, od tega 19.420 kg izrabljenih gum, odpeljanih pa je bilo tudi 16 avtomobilov. Zbranih je bilo 3.330 kg nevarnih odpadkov, največ na zbirmih mestih Ratkovci (637 kg, od tega 198 kg barv in lakov in 330 kg akumulatorjev), Bogojina (538 kg, od tega 192 kg motornih olj) in Sebeborci (487 kg).

Zbrani akumulatorji v skupni teži 1.661 kg so bili predani TAB Mežica. (L. S.)

MORAVSKE TOPLICE: MLADI PODJETNIKI

Regionalnega podjetniškega foruma za Prekmurje na OŠ Bakovci sta se med 18 podjetniškimi skupinami s 16 osnovnih šol udeležila tudi podjetniška podmladka z osnovnih šol Bogojina ter Fokovci. Na forumu, ki je obsegal praktično predstavitev poslovnega načrta in pripravo poslovnega prostora, so se mladi podjetniki z OŠ Bogojina pod mentorstvom Leje Lehner predstavili s poslovno idejo Pustni pohod, njihovi vrstniki z OŠ Fokovci pa so se pod vodstvom Svetlane Luthar pripravljali na koncert skupine Blue plant. Regionalni manager podjetniških krožkov za osnovne šole je Razvojnica agencija Sinergija. (G. G.)

BOGOJINA: KAJ VEŠ O PROMETU

V organizaciji Zdrženja šoferjev in avtomehnikov in Svetov za preventivo in vzgojo v cestnem prometu občin Moravske Toplice in Puconci je bilo v aprilu pri OŠ Bogojina izvedeno tekmovanje Kaj veš o prometu. Udeležilo se ga je blizu 60 učencev OŠ Bogojina, Fokovci, Puconci in DOŠ Prosenjakovci. Tekmovanje je obsegalo tri skupine nalog: testiranje z vprašanji o cestno prometnih predpisih in etiki v prometu, ocenjevalno vožnjo po vaških ulicah in spretnostno vožnjo na poligonu.

Dva tekmovalca, Klavdij Gutman in Borut Puhan (oba OŠ Bogojina), sta tekmovanje končala brez kazenskih točk, po dodatnem testiranju je prvo mesto pripadlo K. Gutmanu. V ekipnem tekmovanju je premočno zmagala OŠ Bogojina (70 točk) pred OŠ Puconci (275) in OŠ Fokovci (350 točk). (L. S.)

TEŠANOVCI: LETNO SREČANJE UPOKOJENCEV

Na tradicionalnem letnem srečanju so se zbrali upokojevci občine Moravske Toplice. Zbrane sta nagovorila župan občine Franc Cipot in predsednik pokrajinske zveze Društev upokojevcev za Pomurje Mirko Lebarič. Pozdrav Franca Cipota s »Spoštovana mladina – lepo pozdravljeni« ni bil naključno izbran, saj je prav ta dan minevalo 30 let od zleta mladine iz vse Jugoslavije na Jelovškovem bregu. »Pomembno, da ste ostali zdravi in da ste tudi v tretjem življenjskem obdobju ohranili optimizem,« je poudaril župan.

Mirko Lebarič je spomnil, da nobena generacija doslej na svojih ramenih ni doživela toliko sprememb, opravila toliko dela in preživela toliko trpljenja, kakor prav generacija sedanjih upokojevcev. Zato upokojevci zahtevajo ustrezen tretma in priznanje v družbi, ne pa, da so postavljeni na stranski tir. »Ne želimo ne vem kakšnih bonitet, temveč zgolj priznanje tistega, kar smo dejansko ustvarili,« je zaključil Lebarič.

V priložnostnem kulturnem programu so nastopili učenci OŠ Bogojina – podružnica Tešanovci, člani folklorne skupine KUD Tešanovci ter ženski upokojevski pevski zbor s harmonikarjem Štefanom Zelkom. Kot gostja je v zboru nastopila Marjanca Zelko. (G. G.)